

Instrukcja tworzenia i działania szczepu i związku drużyn

Spis treści

I. Postanowienia ogólne.....	3
II. Utworzenie	3
III. Rozwiązanie.....	4
IV. Funkcyjni	5
V. Obejmowanie i przekazywanie funkcji komendanta.....	5
VI. Konstytucja i działanie.....	6
VII. System kierowania.....	6
VIII. Dokumentacja	7
IX. Załącznik:	7

I. Postanowienia ogólne

1. Niniejsza instrukcja określa cele działania oraz zasady tworzenia, funkcjonowania i rozwiązywania szczepu i związku drużyn.
2. Ilekroć w niniejszej instrukcji mowa jest o szefie jednostki organizacyjnej, należy przez to rozumieć osobę kierującą jednostką organizacyjną ZHP, tj. drużynowego gromady bądź drużyny, komendanta bądź przewodniczącego kręgu lub przewodniczącego harcerskiego klubu specjalnościowego.
3. Szczep / związek drużyn jest wspólnotą jednostek organizacyjnych ZHP.
4. Szczep / związek drużyn nie ma wyłączności terytorialnej na obszarze swego działania, tj. na terenie tym mogą działać inne jednostki ZHP niewchodzące w skład tego szczepu / związku drużyn.
5. Dana jednostka organizacyjna może wchodzić w skład tylko jednego szczepu lub związku drużyn.
6. Celami działania szczepu są:
  - 1) zapewnienie ciągu wychowawczego,
  - 2) realizacja w stosunku do kadry szczepu zadań wynikających z Systemu pracy z kadra,
  - 3) wspieranie działalności jednostek wchodzących w skład szczepu.
  - 4) tworzenie dla jednostek szczepu warunków do organizacji HALiZ,
  - 5) współpraca ze środowiskiem działania,
  - 6) pielęgnowanie wychowawczego dorobku szczepu.
7. Celami działania związku drużyn są:
  - 1) realizacja w stosunku do kadry związku drużyn zadań wynikających z Systemu pracy z kadra,
  - 2) wspieranie działalności jednostek wchodzących w skład związku drużyn,
  - 3) tworzenie dla jednostek związku drużyn warunków do organizacji HALiZ,
  - 4) współpraca ze środowiskiem działania,
  - 5) pielęgnowanie wychowawczego dorobku związku drużyn.
8. Dodatkowymi korzyściami dla jednostek wynikającymi z funkcjonowania w szczepie / związku drużyn mogą być:
  - 1) ułatwienie organizowania wspólnych przedsięwzięć,
  - 2) odciążenie jednostek z obowiązków formalnych, w tym prowadzenia dokumentacji i gospodarki finansowej.
9. W przypadku gromad i drużyn specjalnościowych funkcjonowanie w szczepie może przynieść dodatkową korzyść, jeśli szczep zapewnia ciąg wychowawczy w ramach tej samej specjalności. Umożliwia to długofalową pracę z tą samą specjalnością na przestrzeni kilku poziomów metodycznych, będącą podstawą wychowawczego oddziaływania specjalności. Szczep zapewniający ciąg wychowawczy w ramach określonej specjalności zwany jest szczepem specjalnościowym. (Szczep specjalnościowy może zapewniać ciągi wychowawcze w ramach kilku specjalności).
10. Szczep Nieprzetartego Szlaku jest wspólnotą podstawowych jednostek organizacyjnych Nieprzetartego Szlaku zrzeszających się w celu osiągnięcia korzyści wychowawczych i organizacyjnych. Tworzenie ciągu wychowawczego przez jednostki wchodzące w skład szczepu Nieprzetartego Szlaku nie jest wymagane.

II. Utworzenie

11. Szczep / związek drużyn może być utworzony na wniosek szefów co najmniej trzech podstawowych jednostek organizacyjnych. W przypadku szczepu muszą to być gromady lub

drużyny działające w co najmniej dwóch grupach metodycznych tworzących ciąg wychowawczy. W przypadku związku drużyn ciąg wychowawczy nie jest wymagany.

12. Wniosek, o którym mowa w p. 11., powinien:

- 1) wskazywać planowane sposoby realizacji celów szczepu / związku drużyn określonych odpowiednio w p. 6. lub 7.
- 2) wskazywać proponowanego komendanta szczepu / związku drużyn spełniającego warunki określone w p. 23. i 24.

Do wniosku załącza się projekt konstytucji szczepu / związku drużyn zawierający postanowienia, o których mowa w p. 30.

13. Szczep / związek drużyn powołuje właściwa komenda hufca. Decyzja w sprawie powołania lub odmowy powołania szczepu / związku drużyn powinna zostać podjęta w terminie 30 dni od chwili wplynięcia wniosku, o którym mowa w p. 11.

14. Po analizie wniosku, o którym mowa w p. 11., komenda hufca może:

- 1) wyrazić zgodę na utworzenie szczepu / związku drużyn, zaś komendant hufca ogłosić tę uchwałę komendy hufca w rozkazie, mianując jednocześnie komendanta szczepu / związku drużyn;
- 2) oddalić wniosek, przedstawiając wnioskodawcom pisemne uzasadnienie negatywnej decyzji.
- 3) skierować wniosek do korekty, w szczególności zlecić zmiany projektu konstytucji szczepu / związku drużyn w celu zapewnienia jej zgodności z niniejszą instrukcją.

15. W szczepie / związku drużyn mogą zrzeszać się również jednostki inne niż gromady i drużyny, w tym m.in. kręgi i kluby specjalnościowe. W przypadku szczepu nie są one jednak uwzględniane przy ocenie spełniania warunku minimalnej liczebności określonego w p. 11.

16. Od decyzji w sprawie utworzenia szczepu / związku drużyn przysługuje prawo odwołania do właściwej komendy chorągwi w terminie 21 dni od daty skutecznego poinformowania wnioskodawców o podjętej decyzji.

17. Z chwilą utworzenia szczepu / związku drużyn załączony do wniosku projekt konstytucji nabiera mocy obowiązującej jako konstytucja szczepu / związku drużyn.

18. Po powołaniu szczepu / związku drużyn właściwy komendant hufca może nadać szczepowi / związkowi drużyn numer, nazwę i imię oraz prawo posiadania sztandaru. Tryb przyznawania numeru, nazwy, imienia i sztandaru określają odrębne przepisy.

III. Rozwiązanie

19. W przypadku działania niezgodnego ze Statutem ZHP lub niniejszą instrukcją:

- 1) komendant hufca może odwołać komendanta szczepu / związku drużyn, polecając jednocześnie dokonanie wyboru następcy zgodnie z konstytucją szczepu / związku drużyn
- 2) komenda hufca może rozwiązać szczep / związek drużyn.

20. Szczep / związek drużyn może także zostać rozwiązany na wniosek co najmniej połowy szefów podstawowych jednostek organizacyjnych wchodzących w skład szczepu / związku drużyn lub takiej ich liczby, że po odejściu kierowanych przez nie jednostek przestałyby być spełnione warunki istnienia szczepu / związku drużyn.

21. Decyzję o rozwiązaniu szczepu / związku drużyn i odwołaniu komendanta szczepu / związku drużyn ogłasza rozkazem komendant hufca. Od decyzji komendy hufca o rozwiązaniu szczepu / związku drużyn przysługuje komendzie szczepu / związku drużyn

prawo odwołania do komendy chorągwi w terminie 21 dni od daty skutecznego poinformowania strony o podjętej decyzji.

22. Dokumentacja i składniki majątku ZHP będące w użytkowaniu rozwiązanego szczepu / związku drużyn przekazywane są do komendy hufca, która decyduje o ich dalszym przeznaczeniu z uwzględnieniem praw jednostek organizacyjnych wchodzących w skład rozwiązywanego szczepu / związku drużyn.

IV. Funkcyjni

23. Szczepem / związkiem drużyn, przy wsparciu komendy szczepu / związku drużyn, kieruje i odpowiada za jego pracę komendant szczepu / związku drużyn - pełnoletni instruktor wybrany przez szefów podstawowych jednostek organizacyjnych wchodzących w skład szczepu / związku drużyn na czas trwania kadencji i mianowany na funkcję przez właściwego komendanta hufca. Konstytucja szczepu / związku drużyn określa czas trwania kadencji komendanta szczepu / związku drużyn i sposób jej podsumowania.
24. Funkcję komendanta szczepu / związku drużyn pełnić może instruktor ZHP, przygotowany do funkcji, który ukończył kurs komendantów szczepów i związków drużyn; wskazane jest, by miał on minimum stopień podharcymistrza. W indywidualnych przypadkach komendant hufca, mianując na funkcję komendanta szczepu / związku drużyn instruktora w stopniu harcymistrza, może odstąpić od wymogu ukończenia kursu i ustalić indywidualny tryb przygotowania do pełnienia funkcji.
25. W przypadku upłynięcia okresu kadencji, rezygnacji z funkcji, ustania członkostwa w ZHP / związku drużyn komendant hufca niezwłocznie wyznacza termin, nie krótszy niż 2 miesiące, przed upływem którego szefowie podstawowych jednostek organizacyjnych wchodzących w skład szczepu / związku drużyn dokonują wyboru nowego komendanta szczepu / związku drużyn.
26. Komendant hufca zwalnia z funkcji komendanta szczepu / związku drużyn w przypadku rezygnacji z pełnienia funkcji, upłynięcia okresu trwania kadencji i niewskazania przez szczep / związek drużyn nowego komendanta szczepu / związku drużyn lub wyboru przez szefów podstawowych jednostek organizacyjnych wchodzących w skład szczepu / związku drużyn nowego komendanta szczepu / związku drużyn.
27. W szczepie / związku drużyn mogą być również inni funkcyjni, których mianuje i odwołuje rozkazem komendant szczepu / związku drużyn. Nie dotyczy to szefów podstawowych jednostek organizacyjnych oraz harcerskich klubów specjalnościowych, których mianuje i odwołuje komendant hufca.

V. Obejmowanie i przekazywanie funkcji komendanta

28. Objęcie funkcji komendanta szczepu / związku drużyn następuje z chwilą mianowania przez komendanta hufca po wcześniejszym podpisaniu zobowiązania do prowadzenia szczepu / związku drużyn. (Wzór zobowiązania do prowadzenia szczepu / związku drużyn stanowi załącznik do niniejszej instrukcji).
29. Przekazanie składników majątku ZHP będących w użytkowaniu szczepu / związku drużyn oraz dokumentacji szczepu / związku drużyn nowo wybranemu komendantowi powinno nastąpić w terminie 14 dni w obecności szefów jednostek organizacyjnych wchodzących w skład szczepu / związku drużyn oraz przedstawiciela komendy hufca lub komisji rewizyjnej hufca.

VI. Konstytucja i działanie

30. Szczegółowe zasady funkcjonowania szczepu / związku drużyn reguluje konstytucja szczepu / związku drużyn, zawierająca co najmniej postanowienia określające:
  - 1) czas trwania kadencji komendanta szczepu / związku drużyn i sposób jej podsumowania,
  - 2) skład, organizację i zadania komendy szczepu / związku drużyn,
  - 3) tryb zmiany konstytucji,
  - 4) w przypadku podjęcia takiej decyzji - że gospodarka finansowa jednostek wchodzących w jego skład jest prowadzona zbiorczo na poziomie szczepu / związku drużyn,
  - 5) w przypadku podjęcia decyzji o ich powołaniu - stałe zespoły szczepu / związku drużyn oraz ich prawa i obowiązki oraz sposób powołania i odwołania lub wyboru ich członków,
  - 6) w przypadku podjęcia takiej decyzji - możliwość powoływania zadaniowych zespołów szczepu / związku drużyn.
32. Konstytucja szczepu / związku drużyn nie może wprowadzać zapisów sprzecznych z niniejszą instrukcją.
33. Konstytucję szczepu / związku drużyn oraz późniejsze jej zmiany uchwalają szefowie podstawowych jednostek organizacyjnych wchodzących w skład szczepu / związku drużyn, a zatwierdza w zakresie zgodności z niniejszą instrukcją właściwa komenda hufca.
34. Warunek liczebności szczepu / związku drużyn określony w p. 11. musi być spełniony przez cały okres jego działania.
35. Właściwa komenda hufca może na wniosek szefa jednostki dołączyć jednostkę do szczepu / związku drużyn lub odłączyć ją od niego.
36. Do dołączenia jednostki w myśl postanowień p. 35. wymagana jest zgoda szczepu / związku drużyn udzielana zgodnie z postanowieniami konstytucji szczepu / związku drużyn.
37. W przypadku odłączenia jednostki od szczepu / związku drużyn komendant i skarbnik hufca po zasięgnięciu opinii zainteresowanych środowisk określają zasady dalszego użytkowania majątku i środków finansowych użytkowanych dotąd przez szczep / związek drużyn. (Nie dotyczy to majątku i środków finansowych przypisanych poszczególnym jednostkom tworzącym szczep / związek drużyn).
38. Konstytucja szczepu / związku drużyn może stanowić, że gospodarka finansowa jednostek wchodzących w jego skład jest prowadzona zbiorczo na poziomie szczepu / związku drużyn. Do szczepu / związku drużyn stosują się wówczas zasady działalności finansowo-gospodarczej określone w instrukcji regulującej działanie podstawowych jednostek organizacyjnych.
39. Nadzór i kontrolę nad działalnością szczepu / związku drużyn sprawuje właściwa komenda hufca. Działalność szczepu / związku drużyn podlega także kontroli komisji rewizyjnej hufca pod względem legalności, rzetelności, gospodarności i celowości, zgodnie z postanowieniami Statutu ZHP.

VII. System kierowania

40. Komendant szczepu / związku drużyn:
  - 1) kieruje bieżącą działalnością szczepu / związku drużyn,
  - 2) odpowiada za przygotowanie, realizację oraz podsumowanie realizacji rocznego planu pracy szczepu / związku drużyn,
  - 3) odpowiada za przygotowanie, realizację oraz podsumowanie realizacji strategii szczepu / związku drużyn,
  - 4) reprezentuje szczep / związek drużyn,
  - 5) wydaje rozkazy,

- 6) odpowiada za majątek, gospodarkę i zobowiązania finansowe szczepu / związku drużyn,
  - 7) odpowiada za prowadzenie dokumentacji szczepu / związku drużyn,
  - 8) przygotowuje swojego następcę,
  - 9) wnioskuje w przedmiocie zaliczenia służby instruktorskiej instruktorom szczepu / związku drużyn niepełniącym funkcji szefów podstawowych jednostek organizacyjnych.
41. Komendant szczepu / związku drużyn jest wspierany w realizacji swych zadań przez komendę szczepu / związku drużyn. Skład, organizację i zadania komendy szczepu / związku drużyn określa konstytucja szczepu / związku drużyn.
42. Konstytucja szczepu / związku drużyn może regulować powołanie także innych zespołów stałych (np. rada szczepu) lub zadaniowych, szczególnie jeżeli ich funkcjonowanie miałyby służyć wychowaniu w poszanowaniu samorządności i demokracji.
43. Prawa i obowiązki stałych zespołów, o których mowa w pkt. 42. oraz sposób powołania i odwołania lub wyboru ich członków powinna określać konstytucja szczepu / związku drużyn.
44. Decyzje komendanta są ogłaszane w rozkazie komendanta szczepu / związku drużyn, przekazywanym jednostkom działającym w szczepie / związku drużyn.

VIII. Dokumentacja

45. W szczepie / związku drużyn prowadzi się i przechowuje następującą dokumentację:
- 1) konstytucję szczepu / związku drużyn,
  - 2) plan pracy na dany rok harcerski,
  - 3) strategię szczepu / związku drużyn,
  - 4) rozkazy komendanta,
  - 5) korespondencję, jeśli jest prowadzona,
  - 6) dokumentację finansowo-gospodarczą w przypadku opisanym w p. 38. lub w przypadku istnienia składników majątkowych przypisanych bezpośrednio do szczepu / związku drużyn,
  - 7) dokumentację HALiZ, jeśli była organizowana przez szczep / związek drużyn,
  - 8) dokumentację programowo-kształceniową.
46. Komendant szczepu / związku drużyn zobowiązany jest do przekazywania do komendy hufca planu pracy na kolejny rok oraz strategii szczepu.

IX. Załącznik:

Wzór zobowiązania do prowadzenia szczepu / związku drużyn